

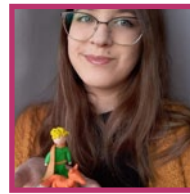
mieszkańcy

ZNAJDZIESZ
MNIĘ
W BIBLIOTECE!

historia

„MIKROKOSMOSY”
KRÓTKOMETRAŻOWY
FILM O BYCHAWIE

szkoły

ZDALNIE-
KREATYWNIE!

Głos Ziemi Bychawskiej

GMINA BYCHAWA

maj 2021 nr 3 (312)

ISSN 1429-1932

Wyczekiwany
przez kierowców
prawoskręt
w Bychawie

8

SAMORZĄD

- 4 Rozmowa z burmistrzem Bychawy Januszem Urbanem
- 6 Inwestycje w gminie Bychawa
- 6 Nowe taryfy opłat za wodę i ścieki
- 8 Wiemy jak będzie wyglądała bychawska biblioteczka plenerowa
- 8 Najlepsi sportowcy nagrodzeni!
- 9 Z życia projektu „Aktywny Senior”

12

MIESZKAŃCY

- 10 Na terenie gminy Bychawa kończą prace związane z budową sieci światłowodowej w ramach programu POPC3.
- 10 Nowości w Bychawskim Centrum Kultury
- 10 Bychawianie nagrodzenia przez Starostę Lubelskiego
- 12 Przedstawicielki bychawskich KGW docenione na arenie wojewódzkiej
- 12 W Dniu Strażaka – życzenia Burmistrza
- 12 Znajdziesz mnie w bibliotece!
- 14 Udany występ zawodników UKP BYCHAWA podczas Ligi Mistrzów Województwa Lubelskiego!
- 14 Marzena Polska – w swoje dzieci wkładam całe serce
- 15 Grodzany i Zaraszów mają szansę na „Podwórko NIVEA”

16

GŁOS REGIONALISTÓW

- 16 Mikrokosmosy – ukończono krótkometrażowy film dokumentalny o Bychawie
- 16 Po wiosennej Bychawie

19

SZKOŁY

- 18 Prawie całe podium nasze!
- 18 Dziękujemy Wam Strażacy!
- 18 Palmy małe i duże w Starej Wsi
- 19 Zdalnie – kreatywnie!

OKŁADKA:
Skrzyżowanie ulicy Partyzantów i ulicy Marszałka Józefa Piłsudskiego w Bychawie (28-05-2021)
fot. Marek Matysek

www.bychawa.pl
www.twitter.com/bychawaPL
www.youtube.com/user/bychawaPL
www.facebook.com/Bychawa
www.instagram.com/bychawa.pl

Wydawca GMINA BYCHAWA
Redaktor naczelna Sylwia Paćkowska (SP)
Layout i tamowanie tekstu Marek Matysek (MM)
Nakład 2000 egz. | ISSN 1429-1932
Adres: Redakcja „Głosu Ziemi Bychawskiej” 23-100 Bychawa, ul. Partyzantów 1
tel. 815 660 144, 815 660 004 w. 46
Kontakt gazeta@bychawa.pl Strona www.bychawa.pl
Dziury redakcji petnione są codziennie (pon.-pt.) w godz. 7.30-15.30
Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i redakcji tekstów oraz zmiany tytułów.

Moja kochana mama

Moja kochana mama
Zawsze dla nas oddana
Gorliwie się opiekowała
By nie była zapomniana

Wszystko dla nas robiła
Sprzątała prała gotowała
Zawsze pogodna i miła
Dla nas czas miała

Pokonywaliśmy z nią trudności
Uczyła jak się zachować
Uczyła życia i pracowitości
Zawsze trzeba ją naśladować

Jeśli problem miałem
W kłopotcie czy rozterce
Do niej się zwracałem
Pomagało matczyne serce

29.04.2021
Stanisław Wierchowski

Z okazji Dnia Matki...

Z okazji Dnia Matki wszystkim Mamom składam najlepsze życzenia – nieskończonej miłości i szczęścia oraz wytrwałości w pełnieniu matczynych obowiązków.

Dziękuję za codzienny trud wychowania, troskę i cierpliwość.

Z okazji Dnia Dziecka...

Z okazji Dnia Dziecka wszystkim Dzieciom życzę dzieciństwa pełnego bezwarunkowej miłości, spokoju i mocy radości. By każdy nowy dzień przynosił Wam możliwość odkrywania nowych talentów i spełniania wszystkich marzeń.

burmistrz Bychawy Janusz Urban

Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2021

Rachmistrz spisowy może skontaktować się z Tobą **telefonicznie** z numerów:

22 828 88 88

lub

22 279 99 99

Tożsamość rachmistrza można zweryfikować: dzwoniąc na infolinię spisową **22 279 99 99** lub na stronie **spis.gov.pl**

Liczmy się
DLA POLSKI!

GUS | Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2021

Rozmowa z burmistrzem Bychawy Januszem Urbanem

Burmistrz Bychawy Janusz Urban o inwestycjach, współpracy z innymi jednostkami

samorządu terytorialnego, nowelizacji ustawy o Ochotniczych Strażach Pożarnych, pracy samorządowca oraz nadchodzących wydarzeniach kulturalnych.

■ Epidemia koronawirusa zdominowała praktycznie każdą dziedzinę naszego życia. Jak ta sytuacja wpłynęła na realizację inwestycji w gminie Bychawa?

Jeśli chodzi o kwestię dużych inwestycji, to obecnie w pełnym toku są dwa przedsięwzięcia – modernizacja zalewu oraz budowa oświetlenia drogowego. Intencją trwającej modernizacji zalewu są dwa cele. Pierwszy to poprawa stanu technicznego zbiornika i jego otoczenia, tak aby mógł służyć przez kolejne długie lata. Jest on realizowany między innymi poprzez umocnienie skarp i zastosowanie droższych materiałów. Drugi cel to uatrakcyjnienie oblicza terenu rekreacyjnego. Będzie zarówno coś dla spacerowiczów, jak i osób chcących skorzystać z urządzeń towarzyszących. Nowy wizerunek tej przestrzeni ma być piękną wizytówką, elementem przyciągającym nie tylko mieszkańców, ale i turystów. Kolejnym krokiem ma być tutaj znalezienie pomysłu na wykorzystanie strefy zalewu na rekreację.

W niektórych miejscowościach, tak jak na przykład w Olszowcu-Kolonii, stoją już słupy oświetleniowe. W związku z tym, że zostały środki poprzetargowe zwróciliśmy się do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego o rozszerzenie zakresu projektu. Mamy nadzieję, że dzięki temu kolejne miejscowości dodatkowo otrzymają oświetlenie drogowe. Dążymy do tego, aby w pełni wykorzystać kwotę dotacji, którą nam pierwotnie przyznano.

Trzeci projekt związany jest z odnawialnymi źródłami energii. Na bieżąco realizowane jest instalowanie pieców na biomase. Drugi moduł tego zadania, czyli kwestia montażu instalacji fotowoltaicznych ze względu na spór wykonawców utknęła w miejscu. Niestety sprawa ta musi zostać rozpatrzona przed stosownymi instytucjami, dopiero wtedy możliwe będzie wyłonienie wykonawcy tej części inwestycji. Niestety też oznacza to oczywiście opóźnienie w realizacji, ale podkreślić należy, że nie wynika ono z naszej winy. Walkę wykonawców o rynek obserwujemy również w wielu innych gminach.

Udało się w końcu podpisać dwie pierwsze umowy na wykonanie dwóch odcinków drogowych.

Mówimy tutaj o drogach w Olszowcu-Kolonii i w Osowie-Kolonii.

Ogłosiliśmy również przetargi w ramach Funduszu Dróg Samorządowych gdzie otrzymaliśmy 50% dotacji na budowę ul. Powstańców Warszawy w Bychawie oraz odcinka drogi w miejscowości Józów. Liczymy na szybką realizację tych działań.

Pozostałe rozstrzygnięcia są kwestią przyszłości. W związku z nieotrzymaniem środków z FOGR-u (Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych) na budowę drogi w Leśniczówce, podjąłem decyzję żeby jednak za środki z budżetu Gminy Bychawa wykonać tyle ile się da tej drogi. Mieszkańcy bardzo oczekują tej inwestycji – są to tereny zabudowywane, a poza tym obsługiwane pod kątem dowożenia dzieci do szkół.

Przygotowujemy się również do złożenia wniosków o następne dwa odcinki drogowe do kolejnej edycji programu rządowego wsparcia.

Jeden dotyczy bardzo zniszczonego, chyba najbardziej zniszczonego w tej chwili w gminie odcinka drogi w miejscowości Kowersk – pomiędzy miejscowością Gałęzów-Kolonia Druga a Kowerskiem. Tam droga jest praktycznie niemal nieprzejezdna. Liczymy, że otrzymane wsparcie pozwoli na wykonanie tego zniszczonego i jeszcze dodatkowego odcinka drogi.

Drugi dotyczy tym razem inwestycji w obszarze miejskim. Chodzi tu o dokończenie budowy ul. ks. Dominika Maja wraz z parkingiem, który to będzie zlokalizowany przy parku na łące należącej do parafii. Udało nam się uzyskać zgodę kurii lubelskiej na wydzierżawienie tego obiektu na 25 lat – to pozwala nam włączyć ten obszar do projektu. Cieszę się, że po długich staraniach udało się to zrealizować. Tym bardziej, że w Bychawie brakuje miejsc parkingowych – nie tylko dla osób korzystających z usługi liturgicznej, ale również dla mieszkańców.

Rozpoczynamy też proces reperacji naszych lokalnych dróg – zarówno tych tłuczniowych, jak i likwidacji dołów w drogach asfaltowych. Mam nadzieję, że w ciągu najbliższego miesiąca tj. czerwca te remonty zostaną wykonane i w tym najbardziej istotnym dla rolników czasie żniw będzie można w pełni korzystać z tych dróg.

Inwestycją w zasadzie już ukończoną jest budowa chodnika dla pieszych o długości 350 m będącego przedłużeniem ul. Henryka Sienkiewicza w miejscowości Wola Duża w stronę Krzczonowa i Wysokiego. Jest to bardzo ważna droga wylotowa, gdzie samochody rozwijają dużą prędkość. Mieszkańcy zwracali nam uwagę na niebezpieczeństwo przechodzenia tamtędy. Jest to zadanie realizowane wspólnie z Powiatem Lubelskim.

Wymienione tutaj inwestycje są tymi, które aktualnie najbardziej nas angażują. Pozostałe będą realizowane sukcesywnie w miarę możliwości, chociażby te wynikające z założeń funduszu sołeckiego – niektóre są już wdrażane. Chcielibyśmy również

przygotować się do dalszych modernizacji obiektów na terenie poszczególnych sołectw, również z wykorzystaniem funduszy pojawiających się w ramach Lokalnej Grupy Działania.

■ Wspomniał Pan o budowie chodnika w miejscowości Wola Duża – działaniu realizowanym wspólnie z Powiatem Lubelskim. Jak układa się współpraca z innymi jednostkami samorządu terytorialnego?

Generalnie można stwierdzić, że charakterystyka naszej gminy powoduje, iż ta współpraca jest niezbędna – chociażby w kwestii dróg. Przez teren naszej gminy przebiegają ważne drogi powiatowe i wojewódzkie. W związku tym naturalną rzeczą jest, że musimy się w tym zakresie wspierać.

Do tej pory wspólnie z Powiatem Lubelskim wykonałyśmy wiele istotnych inwestycji, szczególnie na drogach powiatowych. Mowa między innymi o drodze relacji Bychawa (ul. Grodzany) – Leśniczówka – Kielczewice oraz o bardzo długo wyczekiwanej odcinku drogowym od Bychawy w kierunku Wysokiego przez miejscowość Zaraszów. Są to takie standardowe inwestycje, w których Gmina Bychawa również partycypowała. Cieszę się, że Powiat Lubelski podjął te wysiłki, dlatego że są to podstawowe drogi dla naszego systemu komunikacyjnego. Przykładem tej dobrej współpracy jest też wspomniany przeze mnie już wcześniej chodnik będący przedłużeniem ul. Henryka Sienkiewicza w miejscowości Wola Duża, bo również on jest wspólną inwestycją Powiatu Lubelskiego i Gminy Bychawa. W miarę możliwości – bo wiadomo, że możliwości finansowe zarówno Powiatu jak i naszej Gminy są ograniczone – będziemy starali się współpracować w kolejnych projektach wynikających z potrzeb mieszkańców.

Jeżeli chodzi o drogowy zakres współpracy z Województwem Lubelskim to tutaj podstawowym zamierzeniem aktualnie już oddanym do użytku jest słynny prawoskręt w centrum Bychawy – z ul. Partyzantów na ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego. Przedłużenie się prac wynikało z konieczności uzupełnienia dokumentacji i weryfikacji projektowej – co było zupełnie niezależne od naszej Gminy. Już pierwsze obserwacje pokazują, że ta inwestycja – do której Gmina Bychawa dołożyła większość środków, bo blisko 220 tysięcy złotych – przynosi oczekiwane efekty. Już widzimy rozluźnienie ruchu i szybszą możliwość skrętu w prawą stronę.

Mam nadzieję, że w ślad za tym pójdzie dalsza współpraca w zakresie zapowiadanej zresztą poprawy stanu drogi wiodącej w kierunku Starej Wsi. Są sygnały, że być może już w lipcu dojdzie do poważniejszych inwestycji modernizacyjnych na tym odcinku drogowym, który jak wiadomo jest bardzo ruchliwy, a znajduje się w stosunkowo kiepskim stanie technicznym.

Będziemy współpracować przy kolejnych przedsięwzięciach, niemniej jednak w tej chwili trudno jest je ostatecznie zaplanować, gdyż są jeszcze projekty wcześniej niezrealizowane, które nie zostały zakwalifikowane przez Zarząd Dróg Wojewódzkich do realizacji w tym roku. Mowa choćby o kolejnym odcinku chodnika w miejscowości Wola Gałęzowska, czy budowie chodnika wraz z oświetleniem na skrzyżowaniu pomiędzy Starą Wsią Pierwszą a Starą Wsią Drugą. Są to projekty, na których nam bardzo zależy, więc dalej będziemy zabiegać o ich realizację.

Teraz może kilka słów o innych aspektach współpracy z samorządami szczebla powiatowego oraz wojewódzkiego. Przede wszystkim będziemy starali się, zgodnie ze złożonymi deklaracjami, wesprzeć dalsze wyposażenie SP ZOZ w Bychawie w niezbędny sprzęt medyczny. Wstępną deklarację pomocy w tym zakresie już złożyłem. Dofinansowujemy również 6 linii transportu publicznego uruchomionych przez Powiat Lubelski przebiegających przez teren gminy Bychawa – wszystkie one wynikają z wniosków mieszkańców. Tutaj również staramy się współpracować i być dobrym partnerem. Martwi jedynie stosunkowo niskie obłożenie tych linii – no ale miejmy nadzieję, że kiedy wrosną one na trwałe w nasz krajobraz sytuacja ta ulegnie poprawie i osób korzystających będzie więcej.

■ A co się dzieje w kwestii zagospodarowania przestrzennego Bychawy?

Mamy świadomość, że rzeczywistość i potrzeby mieszkańców są dynamiczne. Pragnąc dalszego rozwoju miasta – mając na uwadze liczne wnioski mieszkańców oraz potencjalnych inwestorów o zmianę przeznaczenia terenów oraz uprzednią zmianę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Bychawa – chcemy dokonać zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Bychawa (mimo że ten uchwalony był ostatnio w 2020 roku). Ma to przynieść rozwój budownictwa nie tylko mieszkalnego i wielorodzinnego, ale i usługowego. Liczymy na to, że studium i plan będą procedowane równolegle, co pozwoli na skrócenie czasu ich realizacji. O szczegółach będziemy informować niebawem.

■ Nie tak dawno, bo 4 maja obchodziliśmy Międzynarodowy Dzień Strażaka. Aktualnie trwają prace nad nowelizacją ustawy o Ochotniczej Straży Pożarnej. Co ten dokument niesie ze sobą?

Na wstępie trzeba stwierdzić, że Ochotnicza Straż Pożarna jest organizacją o ponad stuletniej tradycji. Ma ona ogromny dorobek. Jest to formacja, która zrzesza ponad 600 tysięcy druhow i druhen w skali całego kraju. Trudno jest dzisiaj przecenić rolę i znaczenie OSP dla zapewnienia szeroko rozumianego bezpieczeństwa i ochrony przeciwpożarowej mieszkańców. Ogromny jest też dorobek

społeczno-kulturalny tejże organizacji. Na naszym gruncie OSP zrzesza w 15 jednostkach blisko 350 druhow i druhen. Znaczna część z nich rzeczywiście może brać udział w typowo bojowych działaniach – szeroko rozumianych działaniach ratowniczych – mówimy nie tylko o zdarzeniach drogowych, pożarach, ale i o likwidacji skutków klęsk żywiołowych. Formacja ta stanowi niezwykle ważne uzupełnienie potencjału Państwowej Straży Pożarnej. W wielu przypadkach OSP stanowi autonomiczną jednostkę, która niesie ludziom pomoc na co dzień i uczestniczy w szeregu ważnych inicjatyw społecznych, kulturalnych i religijnych.

W związku z powyższym martwi mnie troszeczkę to, że ukazał się projekt zmiany ustawy o Ochotniczych Strażach Pożarnych. Według mnie i wielu druhow, którzy opiniują ten projekt niesie on wiele istotnych zagrożeń. Przede wszystkim nasze zastrzeżenia budzi fakt postulowanego podziału jednostek OSP na bojowe – które będą musiały spełnić bardzo wysrubowane wymagania co do wykształcenia i wyposażenia – i niebojowe – które de facto stracą status typowych Ochotniczych Straży Pożarnych, a nawet prawdopodobnie – bo tak odczytujemy treść projektu – zostaną pozbawione możliwości finansowania z budżetu Gminy, w związku z tym ich rola i znaczenie może ulec daleko idącej redukcji, a nawet może grozić to likwidacją tych jednostek. Trudno dzisiaj przyjąć druhom do świadomości to, że ze względu na brak samochodów bojowych zlikwidowane mogą zostać jednostki o wieloletniej tradycji, które na trwałe wrosły w krajobraz społeczny. W ustawie znajduje się szereg różnych rozwiązań, w tym podporządkowujących w większym zakresie te jednostki nadzorowi państwowemu – co przeczy stowarzyszeniowemu, społecznemu charakterowi tych formacji, które powstają przecież oddolnie z inicjatywy mieszkańców. Chcielibyśmy zachować stowarzyszeniowy, autonomiczny charakter. Jako prezes Zarządu Oddziału Miejsko-Gminnego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej w Bychawie mogę z całą pewnością podkreślić, że jako formacja zawsze jesteśmy otwarci na współpracę z Państwową Strażą Pożarną. W zasadzie jesteśmy formacją bratnią dla PSP i w wielu akcjach uczestniczymy wspólnie. Zapisy te rzeczywiście budzą nasze duże wątpliwości. Boimy się również, że ustawa – a przepisy wykonawcze do niej w szczególności – nałożą na Gminę kolejne obowiązki związane z dodatkowym obciążeniem finansowym jeżeli chodzi o utrzymanie tych jednostek. Jest wiele nieświadomych, zgłaszamy swoje wnioski, zastrzeżenia, uwagi. Mamy nadzieję, że proces opiniowania będzie postępowaniem autentycznym, czyli dojdzie do prawdziwej, rzetelnej debaty – bo niestety osoby tworzące projekt wcześniej nie konsultowały go z Ochotniczymi Strażami Pożarnymi i naszymi władzami. Rezultat jest taki, że widzimy wiele bardzo wątpliwych zapisów. Miejmy nadzieję, że w procesie opiniowania i tworzenia tego prawa zostanie

dokonanych wiele korekt, które będą efektem naszych sugestii. Ważne, aby nie zaprzepaścić tego imponującego stoletniego dorobku, bo byłoby to bardzo krzywdzące – zarówno dla druhow, którzy obecnie funkcjonują w tych strukturach, jak i dla tych, którzy przez kolejne pokolenia budowali tę organizację.

■ 27 maja to Dzień Samorządu Terytorialnego jest to święto wszystkich Samorządowców...

Tak, tradycyjnie 27 maja to Dzień Pracownika Samorządowego. Mamy świadomość, że dla nas pracownicy samorządowi, to przede wszystkim pracownicy Urzędu Miejskiego w Bychawie i instytucji podległych nam. Wszyscy ci ludzie są najbliższymi ludzkiej sprawy, bo to samorząd gminny ze swojej natury zajmuje się tymi dziedzinami, które są najbliższe obywatela. Przed pracownikami stoją ogromne wyzwania, duża odpowiedzialność i potrzeba nieustannego doskonalenia się. Mnogość przepisów powoduje, że pracownik samorządowy musi nieustannie doskonalić swój warsztat pracy, a oczekiwania są coraz większe, roszczeniowość niektórych mieszkańców również. Bardzo często spotykamy się z tym, że nasi klienci posługują się ogólnikową, powierzchowną wiedzą, która utrudnia dialog z nimi, gdyż mają swoje przekonania, a my stoimy na gruncie prawa. Oczywiście chcemy pomagać w każdej sytuacji – w wielu sprawach nam się to udaje. Niestety czasami nasze możliwości rozciągają się z oczekiwaniami mieszkańców, ale na wiele sytuacji nie mamy po prostu wpływu. Dlatego misja pracownika samorządowego w dzisiejszych czasach jest szczególnie trudna, jest szczególnym wyzwaniem, któremu staramy się jak najlepiej poddać. Na co dzień jest to trudne i w bieżącej pracy powodów do zmartwień, frustracji i trosk nam nie brakuje. Mam nadzieję, że nie zabraknie zdrowia, motywacji do tego żeby jak najlepiej służyć mieszkańcom, pomimo trudności, problemów i coraz większego ubóstwa finansowego w samorządach. Swoje zadania staramy się wykonywać jak najlepiej, realizować jak najwięcej inwestycji – co w dzisiejszych realiach jest coraz trudniejsze – no ale póki co, dzięki społecznemu konsensusowi udaje nam się wiele przedsięwzięć urzeczywistniać. Mam nadzieję, że tak będzie dalej.

Pragnę złożyć wszystkim osobom, które współtworzą Samorząd w naszej gminie – Radnym, Sołtysom, członkom Rad Sołectkich, pracownikom Urzędu Miejskiego oraz pracownikom jednostek organizacyjnych Gminy Bychawa, serdeczne gratulacje i szczerze wyrazy uznania za dotychczasowe osiągnięcia w działalności na rzecz rozwoju naszej gminy.

Życzę dużo zdrowia, energii oraz niesłabnącego zapału i wytrwałości w tej niezmiernie ważnej i odpowiedzialnej służbie. Powodzenia w realizacji nowych, ambitnych zamierzeń oraz wszelkiej pomyślności w życiu osobistym i rodzinnym.

dokończenie na kolejnej stronie >>>

>>> **dokończenie**

■ Wszystko wskazuje na to, że epidemia koronawirusa aktualnie jest w odwrocie. Jak w tej sytuacji wyglądają plany związane z organizacją wydarzeń kulturalnych?

Wszyscy mamy nadzieję, że deklaracje o tym, że pandemia ustępuje – poparte coraz mniejszą liczbą zachorowań – okażą się prawdziwe i że najbliższe miesiące będą takim prawdziwym odwrotem epidemii. Myślę, że wszystkim nam zależy na tym, aby wybrać się na zasłużony wakacyjny wypoczynek oraz aby 1 września normalnie ruszył system edukacji, który jest teraz bardzo poszkodowany. Chyba wszyscy zdajemy sobie sprawę z tego, że nauka zdalna to jedynie namiastka prawdziwej edukacji. Oczywiście również w wymiarze gospodarczym jest to niestety ważne, aby gospodarka i cały sektor usług mógł już funkcjonować normalnie.

Z punktu widzenia kulturalnego oznacza to, że będziemy próbowali powoli odmrażać nasze inicjatywy kulturalne, których pomysły stopniowo rodzą się już na szczelbu lokalnym.

W lecie chcielibyśmy wrócić do lubianego przez szereg mieszkańców Festiwalu Śladami Singera, którego kolejna edycja zaplanowana jest na drugą połowę lipca – dokładnego terminu jeszcze nie znamy. Jest to wydarzenie, które zawsze przyciąga rzeszę swoich tradycyjnych zwolenników. Mam nadzieję, że w tym roku pozyskamy też nowych. Również w tym roku bychawski etap festiwalu ma przyjąć formułę dwudniowego wydarzenia z widowiskiem. Mieszkańcy będą mieli możliwość zgromadzenia się wokół tej sceny pod wieloma względami inicjatywy.

Mamy również nadzieję, że łagodniejsza sytuacja pandemiczna pozwoli nam na powrót do tradycji dożynkowej. Wstępny termin Dożynek Gminy Bychawa to 22 sierpnia, a więc jeszcze przed rozpoczęciem roku szkolnego. Tradycyjnie na stadionie chcielibyśmy zgromadzić mieszkańców – oczywiście zgodnie z wymogami sanitarnymi – aby wspólnie podziękować za plony.

Są też pomysły na kolejne inicjatywy. Mimo, że zabraknie naszych „bychawskich pierogów” tj. Ogólnopolskiego Festiwalu „W Krainie Pierogów”, to może jesienią uda się zorganizować imprezę rozrywkową, która początkowo była planowana na koniec czerwca. Chcielibyśmy dać mieszkańcom możliwość zgromadzenia się i cieszenia się zabawą, może nie w tak liczny wymiarze jak dzieje się to w czasie bychawskich pierogów, ale na pewno taką inicjatywę podejmiemy. Jeśli tylko sytuacja na to pozwoli, będziemy starali się stopniowo wychodzić do mieszkańców z ofertą kulturalną.

rozmawiała Sylwia Paćkowska

Inwestycje w gminie Bychawa

Trwają prace nad...

■ Budowę niskoemisyjnego oświetlenia drogowego w gminie Bychawa. Ma on na celu przede wszystkim zwiększenie poziomu bezpieczeństwa na naszych drogach z jednoczesnym dbaniem o środowisko naturalne. W ramach przedsięwzięcia wybudowane zostaną nowe oraz zmodernizowane istniejące linie oświetlenia drogowego:

- » przy drodze powiatowej nr 2295L w Józowie, Woli Gałęzowskiej-Kolonii i Woli Gałęzowskiej
- » przy drodze wojewódzkiej nr 836 w Osowie
- » przy drodze powiatowej nr 2294L w Gałęzowie
- » przy drodze powiatowej nr 2284L w Olszowcu-Kolonii
- » przy drodze wojewódzkiej nr 834 w Bychawie (ul. Partyzantów) oraz Marysinie.

Zadanie „Budowa niskoemisyjnego oświetlenia drogowego w gminie Bychawa” dofinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, Oś Priorytetowa 5 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna, Działanie 5.5 Promocja niskoemisyjności.

■ Modernizacją bychawskiego zalewu. Zwiększy ona poziom atrakcyjności, tego ważnego miejsca rekreacji nie tylko mieszkańców, ale i każdego kto

2021-05-27, bychawski zalew w trakcie modernizacji

zechce odwiedzić nasze Małe Centrum Świata. W ramach szeregu prac poprawi się także bezpieczeństwo i dostęp do zalewu m.in. przy niekorzystnych warunkach atmosferycznych, również dla osób niepełnosprawnych. Ważnym punktem modernizacji będzie też remont palisady umacniającej brzeg zbiornika wodnego.

Planowany termin zakończenia prac to czerwiec br.

W trosce o bezpieczeństwo osób dotychczas korzystających z terenu zalewu przypominamy, że obowiązuje bezwzględny zakaz przebywania na terenie placu budowy.

Zadanie „Poprawa dostępności do obiektów dziedzictwa naturalnego poprzez zagospodarowanie przestrzeni przy zalewie w Bychawie” dofinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata

2014-2020 Oś Priorytetowa 7 Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego, Działanie 7.1 Dziedzictwo kulturowe i naturalne.

■ Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Zaraszów o długości 804 mb. Wartość robót: 421 655, 98 zł. Zadanie współfinansowane ze środków Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg.

Niebawem rozpocznie się...

■ W czerwcu br. rozpoczną się prace drugiego etapu montażu kotłów na pelet. Łącznie w ramach projektu zamontowanych zostanie 67 kotłów.

Trwa procedura przetargowa dotycząca montażu paneli fotowoltaicznych. Czas jej trwania przedłuża się ze względu na odwołanie wniesione przez jednego z wykonawców. Prace rozpoczną się po rozstrzygnięciu sporu przez Krajową Izbę Odwoławczą w Warszawie. Przewidywany termin montażu to czerwiec/lipiec br.

Montaż kotłów na pelet i paneli fotowoltaicznych realizowany jest w ramach projektu Eko-Energia w gminie Bychawa.

Zadanie współfinansowane ze środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Osi Priorytetowej 4 Energia przyjazna środowisku, Działanie 4.1 Wsparcie wykorzystania OZE Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020.

■ Nowe taryfy opłat za wodę i ścieki

Bychawskie Przedsiębiorstwo Komunalne w Bychawie ogłasza taryfy dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, obowiązujące od 1 maja 2021 r. na okres 3 lat dla odbiorców usług.

Taryfowe ceny oraz stawki opłat dotyczą wszystkich odbiorców usług w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków realizowanego przez Bychawskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Bychawie.

Uwzględniając potrzebę zachowania ciągłości stosowanego sposobu rozliczeń z odbiorcami usług, mając na uwadze sposób korzystania z urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych oraz strukturę ilości odbiorców w opracowanych grupach taryfowych, a także zróżnicowane koszty bieżącej eksploatacji, przedsiębiorstwo dokonało podziału

odbiorców usług na następujące taryfowe grupy odbiorców usług:

W zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne wyodrębniło następujące taryfowe grupy odbiorców:

1) Grupa 1 – grupa obejmująca odbiorców rozliczających się na podstawie wodomierza głównego w systemie jednomiesięcznym, w skład tej grupy wchodzi odbiorcy instytucjonalni tj. budynki administracji publicznej, przedsiębiorcy, firmy zlokalizowane na terenie miasta Bychawy;

2) Grupa 2 – grupa obejmująca odbiorców rozliczających się na podstawie wodomierza głównego w systemie kwartalnym; w skład tej grupy wchodzi odbiorcy indywidualni (np. gospodarstwa domowe, indywidualne gospodarstwa rolne);

3) Grupa 3 – grupa obejmująca odbiorców rozliczających się na podstawie przeciętnych norm zużycia wody (ryczałt) w systemie kwartalnym, w skład tej grupy wchodzi odbiorcy indywidualni, u których nie ma technicznych możliwości zainstalowania wodomierza głównego;

4) Grupa 4 – obejmująca odbiorców rozliczających się na podstawie wodomierza ogrodowego w systemie kwartalnym, w skład tej grupy wchodzi odbiorcy posiadający dodatkowy wodomierz mierzący wodę bezpowrotnie zużyta.

W zakresie zbiorowego odprowadzania ścieków spółka stosuje jednolite ceny dla wszystkich grup odbiorców.

Wysokość cen i stawek opłat za dostarczoną wodę na okres od 1-12 miesięcy

Taryfowa grupa odbiorców	Wyszczególnienie	Cena z VAT
Grupa 1	cena za 1m ³ wody	4,02 zł/m ³
	stawka opłaty abonamentowej	8,66 zł/odb./m-c
Grupa 2	cena za 1m ³ wody	4,02 zł/m ³
	stawka opłaty abonamentowej	17,58 zł/odb./kwartał
Grupa 3	cena za 1m ³ wody	4,02 zł/m ³
	stawka opłaty abonamentowej	14,35 zł/odb./kwartał
Grupa 4	cena za 1m ³ wody	4,02 zł/m ³
	stawka opłaty abonamentowej	4,20 zł/odb./kwartał

Wysokość cen i stawek opłat za dostarczoną wodę na okres od 13-24 miesięcy

Taryfowa grupa odbiorców	Wyszczególnienie	Cena z VAT
Grupa 1	cena za 1m ³ wody	4,11 zł/m ³
	stawka opłaty abonamentowej	8,80 zł/odb./m-c
Grupa 2	cena za 1m ³ wody	4,11 zł/m ³
	stawka opłaty abonamentowej	17,90 zł/odb./kwartał
Grupa 3	cena za 1m ³ wody	4,11 zł/m ³
	stawka opłaty abonamentowej	14,62 zł/odb./kwartał
Grupa 4	cena za 1m ³ wody	4,11 zł/m ³
	stawka opłaty abonamentowej	4,26 zł/odb./kwartał

Wysokość cen i stawek opłat za dostarczoną wodę na okres od 25-36 miesięcy

Taryfowa grupa odbiorców	Wyszczególnienie	Cena z VAT
Grupa 1	cena za 1m ³ wody	4,15 zł/m ³
	stawka opłaty abonamentowej	8,95 zł/odb./m-c
Grupa 2	cena za 1m ³ wody	4,15 zł/m ³
	stawka opłaty abonamentowej	18,20 zł/odb./kwartał
Grupa 3	cena za 1m ³ wody	4,15 zł/m ³
	stawka opłaty abonamentowej	14,87 zł/odb./kwartał
Grupa 4	cena za 1m ³ wody	4,15 zł/m ³
	stawka opłaty abonamentowej	4,33 zł/odb./kwartał

Wysokość cen i stawek opłat za odprowadzane ścieki na okres od 1-12 miesięcy

Taryfowa grupa odbiorców	Wyszczególnienie	Cena z VAT
Grupa 1	cena za 1m ³ ścieków	7,55 zł/m ³

Wysokość cen i stawek opłat za odprowadzane ścieki na okres od 13-24 miesięcy

Taryfowa grupa odbiorców	Wyszczególnienie	Cena z VAT
Grupa 1	cena za 1m ³ ścieków	7,68 zł/m ³

Wysokość cen i stawek opłat za odprowadzane ścieki na okres od 25-36 miesięcy

Taryfowa grupa odbiorców	Wyszczególnienie	Cena z VAT
Grupa 1	cena za 1m ³ ścieków	7,73 zł/m ³

Więcej na stronie internetowej Bychawskiego Przedsiębiorstwa Komunalnego: www.ebpbk.pl

Najlepsi sportowcy nagrodzeni!

Szczerze wyrazy współczucia
Ewie Sulowskiej
Pracownicy Urzędu Miejskiego
w Bychawie
z powodu śmierci

TATY

składają burmistrz wraz z pracownikami
Urzędu Miejskiego w Bychawie, radni Rady
Miejskiej w Bychawie oraz sołtysi

30 kwietnia 2021 roku w sali konferencyjnej Urzędu Miejskiego w Bychawie miało miejsce uroczyste wręczenie nagród za osiągnięte wyniki sportowe oraz osiągnięcia w działalności sportowej. Wyróżnienia z rąk burmistrza Bychawy Janusza Urbana odebrało pięcioro sportowców:

» Miłosz Widerlik – w dyscyplinie: wędkarstwo muchowe za zajęcie III miejsca w Mistrzostwach Polski juniorów w wędkarstwie muchowym

» Łucja Frączek – w dyscyplinie: pływanie za zajęcie I miejsca na dystansie 100 m stylem grzbietowym oraz II miejsca na dystansie 200 m stylem

dowolnym podczas IV rundy Ligi Wojewódzkiej Dzieci i Młodzików

» Szymon Lipiński – w dyscyplinie: pływanie za zajęcie III miejsca na dystansie 400 m stylem zmiennym oraz II miejsca na dystansie 100 m stylem zmiennym, a także III miejsca w sztafecie 4 x 50 stylem dowolnym podczas IV rundy Ligi Wojewódzkiej Dzieci i Młodzików

» Mateusz Góźdz – w dyscyplinie: pływanie za zajęcie III miejsca w sztafecie 4 x 50 m stylem dowolnym podczas IV rundy Ligi Wojewódzkiej Open

» Igor szafran – w dyscyplinie: pływanie za zajęcie III miejsca w sztafecie 4 x 50 m stylem dowolnym podczas IV rundy Ligi Wojewódzkiej Open.

Wszystkim nagrodzonym sportowcom serdecznie gratulujemy oraz życzymy kolejnych, równie wysokich osiągnięć.

Podziękowania

Serdeczne podziękowania kierujemy do dzieci ze Świątlicy Wiejskiej „Tęczowy Zakątek” w Gałęzowie, które podzieliły się z nami swoimi artystycznymi talentami i z okazji Świąt Wielkanocnych obdarowały nas pięknymi stroikami. Dziękujemy również rodzicom oraz pani Ilonie Fijołek-Mitulę, pod której bacznym okiem powstawały te małe dzieła sztuki.

radni Rady Miejskiej w Bychawie
oraz sołtysi Gminy Bychawa

Wiemy jak będzie wyglądała bychawska biblioteczka plenerowa

10 maja 2021 r. miało miejsce posiedzenie komisji konkursowej w konkursie na biblioteczkę plenerową w Bychawie, która z siedmiu nadesłanych projektów wybrała jeden.

W rywalizacji zwyciężyła propozycja pani Ewy Sprawki – Biblioteczka Pod Kukułką. W środę 19 maja 2021 r. zastępca burmistrza Bychawy Magdalena Kostruba, w imieniu burmistrza Bychawy Janusza Urbana, pogratulowała laureatce wygranej oraz wręczyła jej dyplom i nagrodę.

Aktualnie trwa procedura wyboru wykonawcy Biblioteczki Pod Kukułką, która docelowo ma zostać usytuowana w parku miejskim przy ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Bychawie.

Z życia projektu „Aktywny Senior”

Ośrodek Pomocy Społecznej w Bychawie kontynuuje realizację projektu pn. „Aktywny Senior” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020.

W ramach ww. projektu świadczone są usługi opiekuńcze dla dwóch osób niesamodzielnymi oraz usługi opiekuńcze w formie stacjonarnej opieki dziennej, tzw. Klub Seniora.

Mimo utrudnień wynikających z panującej w kraju sytuacji epidemiologicznej, kiedy to zajęcia w Klubie Seniora były okresowo zawieszane, Ośrodek od marca br. wznowił swoje działania i realizowane są kolejne spotkania. Seniorzy uczestniczą w zajęciach rozwijających ich zainteresowania i umiejętności, tj. muzycznych, z rękodzieła, kulinarnych. Odbývają się również zajęcia z zakresu kultury fizycznej, zajęcia komputerowe pn. E-Senior, a w ramach działań edukacyjnych realizowane są zajęcia pn. Bezpieczna jesień. Ponadto seniorzy biorą udział w treningu umiejętności społecznych, mającym na celu m. in. rozwijanie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania kontaktów, współdziałania w grupie.

W związku z aktualną sytuacją zagrożenia epidemiologicznego, mając na względzie dobro i zdrowie uczestników projektu, wszystkie zajęcia odbywają się z zachowaniem rekomendacji Ministra Rodziny i Polityki Społecznej, Ministra Zdrowia i Państwowego Inspektora Sanitarnego, m. in. poprzez zapewnienie maseczek ochronnych, płynów do dezynfekcji rąk i pomieszczeń.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Bychawie informuje, że nadal istnieje możliwość skorzystania z usług opiekuńczych dla osób niesamodzielnymi, wymagających opieki i pielęgnacji, zgodnie z potrzebami przez 7 dni w tygodniu, średnio

2,5 godziny dziennie. Wszelkie niezbędne informacje w tej sprawie można uzyskać w siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej w Bychawie ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 22, bądź telefonicznie 81 566 01 27.

Projekt „Aktywny Senior” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Osi Priorytetowych 9-12 RPO WL 2014-2020.

Małgorzata Korba, Ośrodek Pomocy Społecznej w Bychawie

Na terenie gminy Bychawa kończone są prace związane z budową sieci światłowodowej w ramach programu POPC3

© Marek Matyszek / Urząd Miejski w Bychawie

Dzięki temu rozwiązaniu mieszkańcy gminy Bychawa będą mieli możliwość wyboru z wachlarza kilku dostawców internetu światłowodowego. Obecne oferty dostawców zazwyczaj proponują umowę na 24 miesiące, prędkość łącza (pobieranie) to zakres od 300 do 1000 Mb/s, zaś ceny uśrednionej opłaty miesięcznej wahają się od 45 zł do 95 zł opłaty miesięcznej za sam internet.

Przy wyborze oferty dobrze jest też zwrócić uwagę na dodatkową opłatę instalacyjną/aktywacyjną (u części dostawców jest bezpłatna), opłatę za wydanie sprzętu (zazwyczaj od 0 do 50 zł). Na cenę wpływa również prędkość wysłania danych (tzw. upload), który w ofertach kształtuje się od 50 do 1000 Mb/s.

Światłowód to możliwość korzystania z najnowszej technologii dostępu do ultraszybkiego internetu, telewizji i telefonii. Symetryczne łącze internetowe pozwala na pobieranie i wysyłanie danych z taką samą prędkością.

Jeżeli są Państwo zainteresowani możliwością darmowego przyłączenia nieruchomości w technologii FTTH (ang. Fiber-To-The-Home, światłowód do domu) lub mają pytania związane z projektem, zapraszamy do kontaktu:

telefon: +48 576 686 967
e-mail: lukasz.mamczarz@inea.com.pl
Zapraszamy do zapoznania się z informacjami dotyczącymi projektu na stronach internetowych:
www.inea.pl
www.fiberhost.com
www.fibee.pl
https://getfibre.pl – Lista operatorów, z których usług można korzystać. Tu można sprawdzić czy Państwa adres jest ujęty w projekcie.

Nowości w Bychawskim Centrum Kultury

Wspomnienia

Koronawirus zmusił nas do przeniesienia części działań do sieci online. Dzięki temu publikowane materiały można oglądać zarówno na żywo, jak również odtwarzać w dowolnym momencie na komputerze, telewizorze czy na komórce.

Od niedawna rozpoczęliśmy nowy cykl nagrań: „Bychawa we wspomnieniach”. Zaproszeni do udziału w programie goście opowiadają i wspominają Bychawę z okresu PRL. Tym samym zostawiamy te wspomnienia w głębinach internetu, tak aby za 20, 50, może 100 lat można je było odtworzyć. W nagraniu udział wzięli do tej pory: Marek Kuna, Ryszard Sprawka, Henryk Krajewski, a ich opowieści można znaleźć na Facebooku oraz na YouTube. Opowiadamy zarówno o urbanizacji miasta, o jego rozwoju architektonicznym. Chcemy opowiedzieć również o życiu kulturalnym, o organizowanych balach karnawałowych i choinkach oraz o wieczorach spędzanych w Arkadii. Interesuje nas także rozwój przemysłu oraz istniejące w poprzedniej epoce zakłady pracy. Pierwszy odcinek audycji obejrzało ponad 2500 osób co jest absolutnie rekordowym wynikiem.

Jeżeli czytelnicy „Głosu Ziemi Bychawskiej” mają chęć opowiadania o życiu w Bychawie w latach 60.-80. serdecznie zapraszamy i prosimy o kontakt pod numerem telefonu: 81 566 01 24.

2021-05-19, kadr z "Bychawa we wspomnieniach"

Kobiety Pracujące

Od trzech tygodni Bychawskie Centrum Kultury współtworzy nowy program kulinarny. Do udziału w projekcie zaprosiliśmy i ciągle zapraszamy wszystkie Koła Gospodyń Wiejskich, działające na terenie Gminy Bychawa. Cieszymy się z przyjemnego odbioru i bardzo dużej oglądalności. Średnio około 100 osób ogląda nasz program na żywo. Wyemitowane do tej pory odcinki obejrzało już prawie 5 tysięcy osób! To świetny wynik. Gotowaliśmy m.in.: fusię, kluski z serem, zupę grochową, piekliśmy zapiekankę ziemniaczaną oraz robiliśmy pierogi. Do tej pory w naszym programie udział wzięły KGW: Wola Duża, Gałęzów-Kolonia Pierwsza i Gałęzów-Kolonia Druga. Panie z ogromną radością

i wdziękiem prezentują lokalne, charakterystyczne dla naszego regionu potrawy. Część przepisów można znaleźć w wydanej nie tak dawno publikacji pt. „Babcine specjalny”.

Zachęcamy do oglądania naszego lokalnego programu kulinarnego w każdy wtorek o godzinie 18.00. W najbliższym czasie przed naszą kamerą zaprezentują się KGW ze Starej Wsi Pierwszej, Starej Wsi Drugiej i Starej Wsi Trzeciej. Trzymajcie kciuki za wszystkie aktywne kobiety!

Wznowiona działalność stacjonarna

Od maja wznowiliśmy część działań stacjonarnych. Odbywają się zajęcia emisji głosu, tańca nowoczesnego, spotkania Męskiego Zespołu Wokalnego „Podkowiaki”, zajęcia z akrobatyki oraz rękodzieła.

Wszystkie organizowane przez Bychawskie Centrum Kultury zajęcia są bezpłatne.

Mateusz Wróblewski

Bychawianie nagrodzenia przez Starostę Lubelskiego

Niezmiernie miło nam poinformować, że decyzją Zarządu Powiatu w Lublinie nagrody za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury otrzymali:

- » Kapela Cyja w składzie: Marek Trzciniński – akordeon/śpiew, Mariusz Wąsik – klarnet/śpiew, Jarosław Oszust – kontrabas/śpiew, Krzysztof Mendykowski – bęben ze stalką/śpiew
- » Bychawskie Stowarzyszenie Kobiet Aktywnych na ręce Ewy Rębeckiej
- » Zespół Śpiewaczy „Słowianki” na ręce Anity Ładoszek
- » Piotr Gęba – dyrektor Bychawskiego Centrum Kultury.

© Starostwo Powiatowe w Lublinie

Wszystkim nagrodzonym,

w imieniu własnym oraz mieszkańców gminy Bychawa gratuluję otrzymania nagrody za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury.

Dziękuję za promowanie naszego bychawskiego regionu. Życzę kolejnych sukcesów oraz satysfakcji i radości płynącej z działalności kulturalnej.

burmistrz Bychawy Janusz Urban

2021-05-25, KGW Stara Wieś Trzecia

2021-05-11, KGW Gałęzów-Kolonia Druga

2021-05-04, KGW Gałęzów-Kolonia Pierwsza

2021-04-27, KGW Wola Duża

© www.youtube.com/c/bychawskiecentrumkultury

Przedstawicielki bychawskich KGW docenione na arenie wojewódzkiej

Niezwykle cieszy, że talenty mieszkańców gminy Bychawa doceniane są także poza granicami naszego Małego Centrum Świata.

Gmina Bychawa może poszczycić się prężnie działającymi Kołami Gospodyń Wiejskich. W ostatnim czasie przedstawicielki tych organizacji wzięły udział w konkursach Wielkanocnych organizowanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego.

W rywalizacji na najpiękniejsze palmy wielkanocne „Cudna – nienudna palma” wyróżnione zostały prace autorstwa: p. Elżbiety Rozwałki z Koła Gospodyń Wiejskich „Aktywna Jedyńka” w Starej Wsi Pierwszej oraz p. Urszuli Daśko z Koła Gospodyń Wiejskich w Gałęzowie-Kolonii Pierwszej. W konkursie „Wielkanocne skrapowanie z jajem” wyróżniona została p. Joanna Wójtowicz z Koła Gospodyń Wiejskich w Gałęzowie-Kolonii Pierwszej.

Wszystkim nagrodzonym serdecznie gratulujemy!

W Dniu Strażaka...

Z okazji dnia świętego Floriana wszystkim Strażakom – zarówno Państwowej jak i Ochotniczej Straży Pożarnej z terenu gminy Bychawa składam serdeczne życzenia zdrowia, pomyślności i wytrwałości w wykonywaniu pożytecznej i niebezpiecznej misji.

Dziękuję za wykazywanie pełnej gotowości i zdecydowanej postawy w trudnych do wykonania zadaniach chroniących życie, zdrowie i mienie ludzkie.

Życzę Wam aby służba drugiemu człowiekowi była zawsze źródłem osobistej satysfakcji i społecznego uznania. Święty Florian niech strzeże Was podczas akcji i sprowadza całych do domu. Aby wspomnienie Waszego patrona było dla Was źródłem natchnienia do dalszej ofiarnej służby niezależnie od tego czy pełniona jest ona zawodowo czy ochotniczo.

burmistrz Bychawy Janusz Urban

Znajdziesz mnie w bibliotece!

Że biblioteka to miejsce pełne książek wie chyba każdy, nawet jeżeli nie jest jej bywalcem. Od lat uparcie i konsekwentnie staramy się pokazać Wam, Drodzy Mieszkańcy Gminy Bychawa i okolic, że biblioteka to miejsce, które może Was zaskoczyć, pod warunkiem, że na to pozwolicie.

Jak co roku, tak i teraz włączyliśmy się w ogólnopolską akcję promocji czytelnictwa i bibliotek, organizowaną od 2004 roku przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich zawsze w maju, w dniach 8-15. Nie jest to czas przypadkowy bowiem 8 maja przypada Dzień Bibliotekarza i Bibliotek. Każda kolejna edycja Tygodnia Bibliotek przebiega pod innym hasłem. W tym roku motto brzmiało: Znajdziesz mnie w bibliotece! Relacje z prawie wszystkich spotkań jakie miały miejsce w Tygodniu Bibliotek znajdziecie na bibliotecznym kanale YouTube.

Czytanie! To się opłaca!

Ten wyjątkowy w roku tydzień dla bibliotek i czytelników rozpoczął burmistrz Bychawy Janusz Urban, przekonując jak ważne w życiu każdego z nas są książki i jakie korzyści można czerpać dla siebie czytając je.

Przepis na zdrowie

Na życzenie Czytelników przy stoliku z książkami o zdrowym odżywianiu, dietach i dobrym życiu można było spotkać panią Magdalę Kołodziejczyk – dietetyczkę, trychologkę. Pani Magda mówiła o tym, że najważniejsze to polubić i zaakceptować siebie takimi, jakimi jesteśmy – i rozprawiła się ze wszystkimi „jedzeniowymi” przesadami. Dobrze się jej słuchało, a hasło: „Kobiety bez diety” naprawdę wpadło nam w ucho, choć osobne rozważania należałoby poświęcić temu, co należy rozumieć przez to hasło.

Jaka dieta? Czy post dr Dąbrowskiej jest dobry dla wszystkich? Czy kieliszek wina do każdego

pościłku to clou diety śródziemnomorskiej? I czy wystarczy nie jeść po osiemnastej, żeby spektakularnie zgubić kilkanaście kilogramów?

Nie starczyło czasu na wszystkie pytania i odpowiedzi, ale mamy nadzieję na kolejne spotkania z panią Magdą w naszej bibliotece. Jak się bowiem okazuje, w bibliotece można też znaleźć przepis na zdrowie.

Kawa z ekspresu

W środowe przedpołudnie można było napić się kawy i porozmawiać z Jadwigą Grzesiak, bychawianką, autorką dwóch powieści „Pensjonat pod Malinką” i „I wtedy wychodzi słońce”. Jedną z uczestniczek spotkania podsumowała je tak: „Bardzo ważne w pisaniu Jadwigi Grzesiak jest to, że jej książki są o nas, mieszkańcach Bychawy. Są jak biografia naszej społeczności, naszych obyczajów, przedstawiona w scenerii małej ojczyzny. Jest tam i zalew, ruiny, ale i sklep pod zegarem. Chcemy utwierdzać Autorkę w tym, że to o czym pisze jest dla nas ważne.”

Ze śpiewem i z przytupem

W czwartek 13 maja 2021 r. w bibliotecznym progach zagościła kapela CYJA, w składzie: Marek Trzciniński (akordeon), Mariusz Wąsik (klarnet), Jarosław Oszust (kontrabas) oraz Krzysztof Mendykowski (bęben ze stalką). Panowie zagraли wspaniały koncert, wprawiając zasłuchanych Czytelników w błogi nastrój. Rozbrzmiewająca z bibliotecznym wnętrzem muzyka, pozwoliła przenieść się w sielski świat. Muzycy zachęcali także do wspólnego śpiewania. A kto odważniejszy mógł również potaćńczyć.

Zabawa w ogród

W życiu ważne jest żeby mieć pasję, bo to one nadają codzienności właściwego smaku. Gdy robisz coś z radością nie męczysz się, przekonują. Niby oczywiste a jednak... Ewa i Krzysztof w czytelnicy biblioteki opowiadali o swojej miłości do ogrodu,

który od kilku lat wspólnie tworzą. Z oszałamiającym skutkiem. Każdy kto miał przyjemność wejścia do tego niezwykłego ogrodu nie chciał z niego wychodzić! Ogród był kilkakrotnie nagradzany w konkursach organizowanych przez Gminę Bychawa i Starostwo Powiatowe w Lublinie. Zachwycił też ekipę programu TVP „Rok w ogrodzie”, a w ostatnio wydanej przez Bychawskie Towarzystwo Regionalne książce „Opowieści o Bychawie” znalazły się, między innymi obrazy malowane przez grupę bychawian właśnie w ogrodzie Ewy i Krzysztofa. Bywa też ich ogród plenerem fotograficznym, bywa miejscem lekcji przyrody dla dzieci. Krokusy posadzone małymi rączkami dzieciaków z grupy Sówki z Samorządowego Przedszkola nr 1 w Bychawie w tym roku zakwitły na kolorowo, tworząc barwny dywanik.

Na imieninach u pisarki

Kameralne spotkanie z Moniką A. Oleksa, autorką 8 powieści i mentorką Bychawskiej Szkoły Pisania. Jedną z uczennic, Dorota Szczepańska poproszona o kilka słów refleksji napisała tak:

„Spotkaniu towarzyszył radosny nastrój, wspomnienia „sprzed pandemii”, praca domowa (a jakże!) i teksty, które nie były nam zadane, ale powstały z potrzeby serca i natchnienia chwili... to wszystko budziło i razem z wiosną dawało znać, że nadszedł czas rozkwitu i unoszenia naszych, nieco przywieńdłych przez ostatnie miesiące, skrzydeł. Znowu okazało się, jak dużo mamy ze sobą wspólnego, jak bardzo nam ze sobą „po drodze” i jak to dobrze, że w 2017 roku przyszliśmy na pierwsze spotkanie warsztatów literackich... przyszliśmy i zostaliśmy. W ostatni dzień Tygodnia Bibliotek znowu udało się nam coś znaleźć: radość z przebywania razem, chęć do dzielenia się tą radością, nowe pomysły „do napisania” – a nade wszystko ludzką życzliwość i siebie nawzajem. I miłych gości, którzy chcieli spędzić sobotnie popołudnie w towarzystwie najprawdziwszej pisarki.

Wiwat Biblioteka! Niech nam żyje i ciągle pozwala odkrywać swoje skarby.”

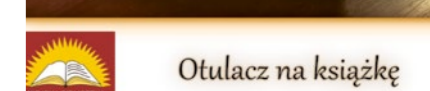
Przygoda z nauką

Do wspólnej przygody z nauką zaprosiła najmłodszych Czytelników Joanna Marek-Stanicka. Pod jej okiem dzieci mogły samodzielnie wykonać proste doświadczenia z zakresu fizyki i dowiedzieć się między innymi jak działają siły tarcia lub grawitacja. Doświadczenia były bardzo interesujące, różnorodnie i objaśniane w sposób przystępny dla małych Czytelników. Z pewnością każde dziecko może powtórzyć takie doświadczenia w warunkach domowych i przekonać się, że można dwie książki skleić ze sobą bez użycia kleju lub zbudować piramidę z książek, której podstawą są tylko cztery tekturowe rolki. Ta wyjątkowa lekcja fizyki dla najmłodszych była bardzo pouczająca, dała odpowiedź między innymi na pytanie „dlaczego kulka z papieru spada szybciej niż zwykła kartka?”, stanowiła cenne źródło wiedzy dla małych odkrywców, a także pobudzała ich wyobraźnię.

Otulacz na książkę

Jak sama nazwa wskazuje otulacz otula książkę, dzięki czemu zabezpiecza ją przed zniszczeniem, zalaniem kawą, a nawet przed deszczem. Dodatkowo posiada różne schowki i kieszonki, na przykład na ołówek lub karteczkę z ważnymi zapiskami. Dodatkowo jest wyposażony w praktyczną zakładkę w postaci ozdobnej wstążki. Wygląda bardzo estetycznie, jest jedyny i niepowtarzalny. W ramach Tygodnia Bibliotek Ewa Nieściór poprowadziła kolejne już warsztaty z cyklu zero waste. Pokazała jak własnoręcznie uszyć otulacz na książkę, wykorzystując do tego celu niepotrzebne skrawki materiałów i tasemek.

Bibliotekarze i Czytelnicy Miejskiej Biblioteki Publicznej w Bychawie

Otulacz na książkę

■ Kącik twórczości mieszkańców - Bo gminę tworzą ludzie!

Gmina Bychawa to piękna kraina, lecz czym by ona była bez... mieszkańców? To oni stanowią o sile, jakości i potencjale naszego małego centrum świata. Chcąc obalić słynną zasadę „Cudze chwalicie, swego nie znacie, sami nie wiecie, co posiadacie!” (pochodząca z wiersza „Wies” autorstwa Stanisława Jachowicza) postanowiliśmy dać mieszkańcom możliwość podzielenia się tym, co mają najcenniejsze – własną twórczością!

Masz pasję, o której chciałbyś opowiedzieć innym? Możesz to zrobić na łamach „Głosu Ziemi Bychawskiej”. Do dzielenia się swoją twórczością gorąco zapraszamy zarówno osoby indywidualne, jak i prężnie działające na terenie gminy organizacje.

Informujemy, że promowana może być tylko i wyłącznie działalność hobbystyczna, nie zarobkowa. Ponadto przesyłane materiały nie mogą m.in.: łamać norm społecznych i obyczajowych, godzić w uczucia innych, zawierać treści politycznych i rasistowskich oraz obejmować materiałów chronionych prawem własności intelektualnej osób trzecich.

Kącik twórczości mieszkańców

Marzena Polska – w swoje dzieła wkładam całe serce

■ Historia mojego zainteresowania rękodziełem zaczęła się jakiś czas temu. Początkowo wykonywałam proste rzeczy – najczęściej z bibuły, krepiny i ozdobnego papieru. Powstawały wtedy róże, stokrotki, liliowce, palmy oraz bombki metodą origami.

Z czasem moja pasja rozkwitła – tworzyłam opakowania na czekoladę i kawę, które później wręczane były z okazji Dnia Nauczyciela, czy Dnia Kobiet. Chętnie przyłączam się do różnych akcji charytatywnych m.in. szycia tulipanów, maseczek i poduszek razem z pobliskimi kołami gospodyń wiejskich. Niekiedy swoje prace wystawiam też na licytacjach dla chorych dzieci. Rozwijając moją pasję – czyli scrapbooking – brałam udział w różnych kursach i warsztatach, które kilkakrotnie miały przyjemność poprowadzić. Wiele mnie to nauczyło. Z czasem postanowiłam zacząć robić exploding boxy, bukiety z cukierków, okolicznościowe kartki i zaproszenia. Moje zamiłowanie do robótek ręcznych staram się ciągle udoskonalać i rozwijać. Dzięki temu osiągam jeszcze większą satysfakcję i radość – uczucia te potęguje moment podziwiania gotowych dzieł, w które włożyłam całe swoje serce.

Marzena Polska

■ Udany występ zawodników UKP BYCHAWA podczas Ligi Mistrzów Województwa Lubelskiego!

17 kwietnia 2021 roku na pływalni w Puławach odbyła się Liga Mistrzów Województwa Lubelskiego.

W zawodach wystartowało 17 zawodniczek i zawodników UKP Bychawa. Rywalizacja odbywała się w trzech kategoriach wiekowych 13-14 lat, 15-16 lat oraz 17 lat i starsi.

Najlepiej podczas tych zawodów zaprezentował się Szymon Lipiński, który zajął II miejsce na dystansie 100 m stylem dowolnym oraz IV miejsce na dystansie 100 m stylem zmiennym. W ogólnej klasyfikacji najlepszych zawodników 13-14 letnich uplasował się na III miejscu spośród 45 zawodników startujących w tej kategorii wiekowej.

IV miejsca podczas zawodów zajęli:

» Zuzanna Salsa na dystansie 100 m stylem dowolnym;

» Mateusz Gózdź na dystansie 100 m stylem klasycznym;

» Alicja Nowicka na dystansie 100 m stylem klasycznym.

Na V miejscu uplasował się Wiktor Klimek na 100 m stylem zmiennym.

VI miejsca zajęli:

» Łucja Frączek na dystansie 100 m stylem grzbietowym;

» Alan Janik na dystansie 100 m stylem motylkowym;

» Alan Burnus na dystansie 100 m stylem zmiennym.

Filip Klimek zajął VII miejsce na dystansie 100 m stylem grzbietowym.

Igor Szafran uplasował się na VII na dystansie 100 m stylem grzbietowym.

Amelia Prącik na dystansie 100 m stylem motylkowym zajęła IX miejsce.

Marcel Nowak ukończył swój wyścig na pozycji XIII na dystansie 100 m stylem klasycznym.

Erwin Rechul na dystansie 100 m stylem grzbietowym zajął XIV miejsce.

Bardzo nas cieszy, że mimo tak trudnego okresu dla sportowców, mamy możliwość udziału w zawodach oraz oglądania naszych zawodników na podium.

Dziękujemy Dyrekcji pływalni przy Zespole Szkół im. ks. A. Kwiatkowskiego za udostępnienie basenu i możliwość trenowania.

Konrad Zapalski

■ Grodzany i Zaraszów mają szansę na „Podwórko NIVEA”

Miejscowości Grodzany i Zaraszów biorą udział w akcji „Podwórko NIVEA”. Do wygrania jest 1 z 20 placów zabaw o rynkowej wartości 250 000 zł. Jest to unikatowe i jedyne w swoim rodzaju miejsce, które skłania dzieci

do bycia razem, aktywnego spędzania czasu i ułatwiania nawiązywania przyjaźni.

Mieszkańców naszej gminy i nie tylko zachęcamy do oddawania głosów na place zabaw w Grodzanach i w Zaraszowie. Głosowanie trwa od 24 maja do 15 lipca 2021 r. Każdy z głosujących może oddać jeden głos dziennie.

Za każdy oddany głos serdecznie dziękujemy.

Mikrokosmosy – ukończono krótkometrażowy film dokumentalny o Bychawie

■ W 2017 roku Dorota Roś i Alicia Devaux, wtedy jeszcze studentki Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej i Telewizyjnej w Łodzi, przyjechały po raz pierwszy do Bychawy. Sprowadziło je zdjęcie przedstawiające pola uprawne w okolicy naszego miasta, które z Międzynarodowej Stacji Kosmicznej zrobił astronauta NASA Jeff Williams.

od lewej: Andrzej i Danuta Hanajowie, Alicia i Dorota

Dziewczyny zachwyciły się naszą gminą, więc rozpoczęły poszukiwania ciekawych ludzi z różnymi zainteresowaniami i pasjami. Zapewne zainteresowanie gminą ułatwiła sytuacja, że z Bychawy pochodzi ich kolega ze studiów – Artur.

Po wiosennej Bychawie

„Wiatrem niesiony popłynął w przeszłość.”
Tak pisał o swoim przyjacielu bard Wojtek Belon.

Obydwał, i bohater utworu i poeta, dawno już w ową przeszłość odeszli. Ale piosenka trwa wśród społeczności wędrowców z plecakami i pokazuje klimat dawnych Bieszczadów. Nieuchronnie odpływają w przeszłość ludzie, krajobrazy, sprawy mniej lub bardziej istotne. A także instytucje, systemy – zdawałoby się nienaruszalne – prawdy bezsprzeczne, wzorce jedynie słuszne. Ot, było i nie ma.

A w ogóle dokąd prowadzić mają te rozważania melancholijne, a niezbyt oryginalne?

Na wycieczkę po Bychawie! Po co? Przecież chodzimy tędy codziennie, mijamy te same drzewa, budynki, ludzi. Przy spotkaniach słuchamy tych samych wspomnień i opowieści, oglądamy te same fotografie.

Codziennosc jest szara, mozolna i nieciekawa. W Bychawie, małym miasteczku, jakież mogą być atrakcje? Dopiero to, co dawne, staje się barwne, dramatyczne, a przekaz o nim jakoś podniosły. Właśnie do zadań towarzystw regionalnych należy utrwalanie i przekazywanie wiedzy o przeszłości w sposób przystępny i budzący zaciekawienie. A gdzie tam, w konsekwencji utożsamianie i dumę ze swej miejscowości. Czemu regionaliści? Przecież jest historia, archeologia, historia sztuki, etnografia etc. etc.

Słowem, są specjaliści, a regionaliści to tylko amatorzy, laicy. Chodzi o komunikację pomiędzy badaczami a tzw. „szerokim odbiorcą” niewtajemniczonym w specjalistyczny język i zasób pojęć. No, żeby zrozumieli. I o tę odrobinę uczucia, od której programowo powstrzymuje się badacz.

Chodźmy zatem na wycieczkę po Bychawie Po co? Naszym celem jest sporządzenie mapy. Mapy – przecież map jest dziś bez liku, a my kartografami ani geodetami nie jesteśmy. No cóż. Mapa to dziś pojęcie znacznie szersze od tego, którego uczyliśmy nas w szkole, a nawet na studiach.

Dawniej mapą było odwzorowanie trójwymiarowej powierzchni naszej planety (jej fragmentu) na płaszczyźnie kartonu czy innego materiału, wykonane według określonych prawideł matematycznych. Dziś, gdy badania nad funkcjonowaniem mózgu ludzkiego, ale też innych zwierząt, znacznie wzbogaciły ludzką wiedzę, mapa to też sposób postrzegania i rejestracji relacji przestrzennych. Przez ludzi, ale i przez zwierzęta, zwłaszcza pędzące wędrowny tryb życia. Termin mapa przestaje oznaczać określony przedmiot, np. słynna „mapa drogowa” to planowany sposób postępowania.

Szczególnym rodzajem jest mapa wspomnień, urągająca wiedzy i zasadom naukowej kartografii. Jako przykład niech posłuży mentalna mapa Bychawy, sporządzona przez bychawskich Żydów, zamieszkałych po wojnie w Argentynie. Obiekty związane z kulturą religijną i życiem społeczności żydowskiej są tam przeskalowane, zajmują większość powierzchni mapy. Rzeczy odnoszące się do ludności chrześcijańskiej figurują gdzieś na marginesie.

W tym wypadku ważne są nie wymierne wielkości, a waga pamięci. I o sporządzenie podobnej mapy nam chodzi. Ważne są nie tylko obiekty, ale związana z nimi historia i tradycja.

Naszym punktem startowym jest Miejska Biblioteka Publiczna w Bychawie. Budynek dzisiejszego Bychawskiego Centrum Kultury, którego biblioteka jest elementem, wzniesiono w latach świetności – czyli – gdy Bychawa była MIASTEM POWIATOWYM. (Była nim w latach 1956 – 1975). Społeczny Komitet Budowy Domu Kultury powstał w maju 1958 r., a cztery lata później (lipiec 1962) budynek oddano do użytku. Więcej o Domu Kultury i jego dorobku innym razem.

Wycieczka liczy sobie niewiele osób – kilka par związanych z BTR-em oraz piszący te słowa.

„Idziemy na wschód, tam musi być cywilizacja!” Wkrótce trafiamy pod (nie na) Komisariat Policji w Bychawie. Gmach wzniesiono dla powołanej Powiatowej Komendy Milicji Obywatelskiej i oddano do użytku w r. 1969. Samo MO powstało w 1944 r. wkrótce po wkroczeniu Sowietów. Komendę powiatową powołano wraz z powiatem w roku 1956. Mieściła się początkowo w budynku GS – Samopomoc Chłopska oraz w prywatnym domu wynajętym nieopodal obecnej siedziby policji. Oczywiście historia bychawskiej policji jest dużo dłuższa, sięga przełomu XVIII i XIX w. Czy wiecie, że porządku publicznego strzegł wtedy policjant, zbrojny w pałasz z bandoletem (pasem skórzany)? Wspomagał go stróż nocny, wyposażony w halabardę. Budżet miejski przewidywał pensję dla obu mężów zbrojnych. Jeszcze w I poł. XIX w. właściciel miasta wystawił murowany

Zaczął powstawać film dokumentalny, którego produkcja wymagała bardzo dużo pracy i częstych wizyt w naszym mieście, bo aż do 2020 roku.

Dzisiaj już, jako absolwentki szkoły filmowej, mogą pochwalić się ukończonym dokumentem. Film nosi tytuł MIKROKOSMOSY, trwa 16 minut. Dorota jest reżyserką, a Alicia autorką zdjęć.

Dokument będzie miał premierę w czerwcu podczas 61. Krakowskiego Festiwalu Filmowego, jak również pokazany będzie podczas festiwalu Młodzi i Film w Koszalinie.

Jak mówią zgodnie artystki, z ogromnym sentymentem i rozrzewnieniem wspominają czas spędzony w Bychawie, która ciągle pozytywnie je zaskakuje.

Dorota Roś: „Bardzo chcemy podziękować wszystkim osobom zaangażowanym w produkcję dokumentu, zawsze otwartym i chętnie dzielącym się swoimi zainteresowaniami i pasjami. Każde spotkanie było dla nas bardzo cenne, choć

nie wszystkie nakręcone kadry mogły zmieścić się w krótkim metrażu filmu.

Aby powstał film, choć krótki, trzeba włożyć bardzo dużo pracy. Dlatego też dziewczyny dość często odwiedzały Bychawę, niekiedy w towarzystwie osób pomocnych przy realizacji przedsięwzięcia. Pierwsze kroki kierowały do Miejskiej Biblioteki Publicznej, gdzie od pani dyrektor i pracowników uzyskiwały wskazówki i wsparcie. Dużą pomoc otrzymywały w redakcji Głosu Ziemi Bychawskiej i od pana Marka Matyska.

Nam również było bardzo miło gościć w naszym domu przez wszystkie te lata młodych, ambitnych artystów z PWSFiT. To był piękny czas, pełen pozytywnej energii, ciepła i przyjaźni.

To wspaniale, że o naszej małej ojczyźnie coraz bardziej słychać na świecie, a nawet w kosmosie.

Danuta Hanaj

plakat do filmu „Mikrokosmosy”

Marek Kuna

i okratowany budynek aresztu miejskiego, czyli „kozy”. Dalej nasza historia toczyła się znanym torem, a siły policyjne służyły to okupantom, to Narodowi. Oryginalną nazwą jest Milicja Obywatelska (1944 – 1990). Milicja – to z definicji siły złożone z uzbrojonych obywateli, wspierające działania regularnej armii. Tak jest od czasów antycznych. A więc Milicja Obywatelska to eufemizm (jak „masło maślane”). Podobnie „Wyzwolenie Narodowe” lub „Demokracja Ludowa”. Miały uprawomocnić władzę komunistyczną przejętą siłą i sprawowaną wbrew woli większości. Policja w Bychawie ma sporą literaturę historyczną oraz wspomnieniową tudzież lokalne opowieści. Zebranie ich w oddzielną antologię mogłoby dać ciekawą lekturę.

Idźmy dalej wzdłuż jesionowej alei (o niej odrębnie lub wyjątkowo). Wzdłuż ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego – wtedy 22 Lipca – pobudowano baraki

dla służby zdrowia nie mieszczącej się w budynku starego szpitala.

Następnie mieścił się w nich hotel dla kierowców autobusów z oddziału PKS w Kraśniku. Po likwidacji hotelu umieszczono w barakach punkty usługowe oraz mieszkania socjalne. Na koniec wyeksploatowane budynki rozebrano. Prawą stroną ul. Piłsudskiego docieramy do jej końca i rozwidlenia dróg, zwanego przez młodych „rondem Baboćysia lub Babućysia”. To przydomek jednego z przedstawicieli licznie rozgałęzionej rodziny Luterków, bychawskich mieszczan „ab urbe condita”, ludzi wielce dla miasta zasłużonych.

Przechodzimy przejściem. Tutaj drewniany krzyż w ogrodzeniu, zwany „Krzyżem Listopadowym”. Według tradycji w listopadzie 1918 r. ks. Antoni Kwiatkowski, proboszcz bychawski, doprowadził do tego miejsca uroczystą procesję i odprawił nabożeństwo dziękczynne za odzyskanie niepodległości. Krzyż obecny to kolejna wersja oryginału postawiona parę lat temu. Kiedyś osłaniały go dwa wyniosłe jesiony wyniosłe (Fraxinus excelsior). Jednak pielęgnowano je tak starannie, że w końcu kikuty trzeba było wyciąć.

Zawracamy. Idąc wzdłuż parkanu mijamy boiska „Orlika”. Przez bramę wchodzimy do ogrodu przed budynkiem ZS im. ks. Antoniego Kwiatkowskiego popularnie zwanego „Kwiatkiem”. To kolejne miejsce zasługujące na obszerną monografię i zbiór wspomnień. Tradycja szkolnictwa w Bychawie sięga średniowiecza, a walka o polską szkołę czasów carskich. Gorącym orędownikiem nowoczesnej szkoły powszechnej był ks. Kwiatkowski. Idea napotkała spore przeszkody. Większość w Bychawie stanowiła

ludność żydowska niechętna polskiej szkole. Także okoliczne wsie chciały mieć szkoły małe, ale własne. Koncepcję dużej szkoły popierały natomiast władze administracyjne i oświatowe. Konsensus był wielkim sukcesem ks. Kwiatkowskiego. Kamień węgielny wmurowano już w 1923 r., budynek użytkowano od 1926, a ukończono w 1928. Od 1925 r. szkoła bychawska stała się pełną 7 klasową szkołą powszechną. Ks. Kwiatkowski nie doczekał finału swego dzieła. Zmarł w roku 1926. Do przedwojennych sukcesów bychawskiej szkoły zapiszmy: kurs metodyczny dla nauczycieli, pracownię prac ręcznych, wysoko stojące nauczanie WF, drużyny harcerskie, orkiestrę i chór.

W latach 1941 – 42 funkcjonowała w Bychawie Szkoła Spółdzielcza dla dorosłych ZSS „Społem”. Jej kadra związana była z działaczami lewicowej orientacji Stronnictwa Ludowego. Na frontonie szkoły tablica ku czci uczniów poległych podczas okupacji.

Jednocześnie nauczyciele bychawscy prowadzili nauczanie na tajnych kompletach, realizując kurs szkoły średniej. Już jesienią 1944 r. otwarto gimnazjum kończące się małą maturą, a w 1947 powstało liceum z egzaminem dojrzałości...

c.d.n.

Nasz program wycieczkowy jest twórczością zbiorową. Uczestnicy wędrowki biorą udział w swoistym seminarium, poprawiając i uzupełniając wiedzę prowadzącego. Mile widziane (słyszane) są tematyczne anegdoty. Zapraszamy do udziału lub komentarzy na forum internetowym.

Marek Kuna

■ Prawie całe podium nasze!

30 kwietnia 2021 roku nastąpiło rozstrzygnięcie Wojewódzkiego Konkursu „Młodzi Patriotci” organizowanego przez Świetlicę przy Szkole Podstawowej im. Bohaterów 7. Kołobrzeskiego Pułku Piechoty oraz Gminnego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji w Niedrzewicy Dużej.

W konkursie muzycznym naszą szkołę reprezentowało troje uczniów: Maja Dworak (5b), Stanisław Mituła (4b) i Daria Sak (4c). Wokaliści wystąpili w kategorii drugiej: uczniowie klas IV-VI – wybrany utwór muzyczny.

Jury w składzie: przewodniczący – Bogusław Wróblewski – muzyk solista Orkiestry Wojskowej w Lublinie, nauczyciel w zakresie sztuki muzycznej; Aleksandra Kutrzepa – muzyk, kompozytor, wiceprezes Lubelskiej Szkoły Jazzu i Muzyki Rozrywkowej II st.; Dominika Lipowska – animator kultury w GOKSiR, absolwentka szkoły muzycznej; Izabela Mazurek – dyrektor GOKSiR przyznało następujące miejsca i wyróżnienia:

» I miejsce: Stanisław Mituła

» III miejsce: Daria Sak.

Wielkie brawa dla naszej trójki za chęć i odwagę zmierzenia się w nietypowym konkursie online!

Konkurs objęty został Honorowym Patronatem Lubelskiego Kuratora Oświaty oraz Wójta Gminy Niedrzewica Duża.

Krzysztof Mendiowski

Palmy małe i duże w Starej Wsi

■ Kolejny rok pandemii koronawirusa pokrzyżował nam plany przygotowania dużych palm. Zamiast zaangażowania dzieci w zgromadzenie materiałów (robiecie kwiatów, przynoszenie gałązek bukszpanu, tui, suszonych ziół i traw) panie nauczycielki – Joanna Łukasik-Tworek, Monika Korpysa i Karolina Kostrzewska postanowiły uwić jedną dużą, dwumetrową palmę.

O pomoc w wykonaniu drugiej poproszono seniorów z Dziennego Domu Pomocy („Grupa Wspaniałych Przyjaciół”) przy DPS w Starej Wsi Pierwszej, którzy uczęszczają na zajęcia aktywizujące i rozwijające pasje. Warsztaty te odbywają

się pod kierunkiem terapeuty zajęciowego pani Eweliny Jarzyna. Mam nadzieję, że zapoczątkowana współpraca przy wykonaniu palm wielkanocnych będzie kontynuowana w przyszłości w różnej formie. Obie palmy wzorem lat ubiegłych stanowią dekorację świąteczną głównego ołtarza w naszej starowiejskiej świątyni.

W tym miejscu warto wspomnieć, że panie z KGW „Aktywna Jedynka” i „Trzy Kłosa” przygotowały własnoręczne dzieła – palmy na wielkanocny

kiermasz. Budziły one wielki zachwyt i cieszyły się dużym zainteresowaniem nie tylko w naszej miejscowości, ale też poza nią.

Składam serdeczne podziękowania aktywnym seniorom, naszym nauczycielom oraz członkiniom KGW za włożony trud, inwencję twórczą, a przede wszystkim podtrzymanie i kultywowanie lokalnej tradycji wicia palm.

Marta Żyśko

SP im. F. Lebiedy w Starej Wsi Drugiej

■ Dziękujemy Wam Strażacy!

Z okazji Dnia Strażaka pragniemy złożyć najserdeczniejsze życzenia wszystkim Druhom z OSP w Woli Gałęzowskiej.

Na ręce prezesa p. Zbigniewa Nawrockiego składamy podziękowania za Waszą ofiarną służbę, za trud i poświęcenie oraz pomoc potrzebującym.

Jako społeczność szkolna w sposób szczególny dziękujemy za to, że nieustannie wspieracie Szkołę Podstawową im. Zofii Przewłockiej w Woli Gałęzowskiej. W każdym roku doświadczamy pomocy w realizacji różnych przedsięwzięć. Byliście z nami podczas uroczystości nadania imienia naszej szkole. Corocznie pomagacie Radzie Rodziców przygotować paczki mikołajkowe. Dostarczacie uczniom wiele radości podczas festynów z okazji Dnia Dziecka.

Życzymy, byście zawsze szczęśliwie wracali z każdej akcji, aby ta trudna praca była źródłem satysfakcji, a społeczne uznanie niech Wam towarzyszy w codziennej służbie.

dyrektor i społeczność Szkoły Podstawowej im. Zofii Przewłockiej w Woli Gałęzowskiej

© materiały udostępnione przez autora

■ Zdalnie – kreatywnie!

Czy można być kreatywnym podczas nauki zdalnej? Nie, to niemożliwe... Jak uruchomić swoją wyobraźnię, gdy kolejne dni są do siebie podobne i zmuszają nas, uczniów i nauczycieli, do wielogodzinnego spędzania czasu przed ekranem komputera? To stwierdzenie jest jednak nie do końca prawdziwe. Udowadniają to na co dzień nasi uczniowie.

W „Kwiatku” działa kółko teatralne, które z powodzeniem rozwija kreatywność uczniów. Należy do niego grupa uczniów klasy drugiej BC, którzy pod opieką pani Małgorzaty Stacharskiej-Szwałek zdobywają wiedzę na temat teatru, sztuki aktorskiej i sami próbują swych sił w tym trudnym rzemiośle. Wśród wielu ich przedsięwzięć na uwagę zasługują jasełkowe „teatrzyki cieni”, etudy do znanych utworów literackich przygotowane z okazji Międzynarodowego Dnia Teatru. Są one ciekawym połączeniem muzyki, słowa i obrazu, wymagającym od uczniów dużego nakładu pracy i wielu różnorodnych umiejętności.

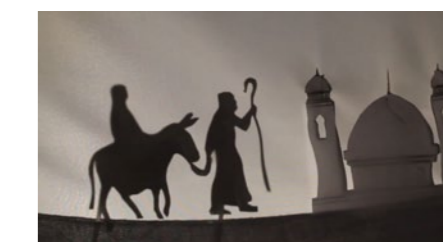
Tzw. „normalne lekcje” są także szansą dla uczniów, by mogli zaprezentować swoją pomysłowość. Szukają ciekawych sposobów przybliżenia treści omawianych na zajęciach. Jednym z przykładów interesującego połączenia technologii cyfrowej z literaturą są karty do gry, przedstawiające wybrane postaci literackie, wykonane w specjalnym generatorze kart. Podczas zdalnej nauki omawianie utworów literackich jest dużym wyzwaniem, a taka forma pomocy dydaktycznej zdecydowanie uatrakcyjnia zajęcia.

Zaprezentowane przykłady są jednymi z wielu działań, które z powodzeniem funkcjonują w szkolnej, zdalnej rzeczywistości. Dowodzą one słuszności stwierdzenia: „Kreatywny nauczyciel to kreatywny uczeń”.

Marta Kloc-Kusy, Monika Stojek

Magda

© materiały udostępnione przez autora

Nowości w Bychawskim Centrum Kultury

kuchnia bychawska

zapraszamy we wtorki o 18.00

Wspólnie odkryjemy oczywiste i nieoczywiste dania regionalne. Pomagają nam w tym niezastąpione Panie z Kół Gospodyń Wiejskich z naszej gminy. Co wtorek inne KGW przygotowuje na żywo lokalne potrawy wprost ze sceny BCK.

Kontenery mieszkalne dla Greków wyprodukowane w Bychawie?
Kino? Wytwórnia ciapów?
Rozlewnia Wód Gazowanych?
Powiat Bychawski? Czarni Bychawa czy Granit Bychawa? Co serwowała Arkadia? Odpowiedź na te i inne pytania znajdziecie na w naszych nowych audycjach online, w których mieszkańcy wspominają Bychawę od 1944 do 1990 roku.

Bychawa we wspomnieniach

zapraszamy w środy o 19.00

transmisje **na żywo** na www.ebck.pl przez platformy YouTube [1080p] i Facebook [720p]
serdecznie zachęcamy do oglądania i komentowania audycji na żywo